పూలబా-ముళ్లబా

టి.జగన్నాధం

పెళ్లంటె పెళ్లే మరి. రాత్రి పదకొండైనా హడావుడిగా వుంది ంతా; తెల్లవారితే శారద పెళ్లి రకే ముహూర్తం. రక రకా ్గాలతో తోరణాలతో అట్టహా ంది పెళ్లిల్లు. రంగు రంగుల ట్టల్లో పిల్లల్ని సముదాయిస్తూ ారమ్మా తిరుగుతున్నారు ముత్తైదువలు. ఎనున్నా లేకపోయినా హడావుడిగా అటూ యిటూ తిరిగేస్తు న్నారు కన్నెపిల్లలు మెరపుతీగెల్లా. ఒక మూల్లో సుష్టుగ భోంచేసి తాంబూలాలు వేసుకుని బాతాఖానీకి దిగుతున్నారు కొందరు మగవాళ్లు. నానాగోలా హడావుడీ.

జయంతి అప్పుడే మూడో పంక్తి వడ్డన ముగించి ఆకులు తీసి శుభ్రం చెయ్యమని [illegible] బైటకొచ్చింది. లక్ష్మమ్మ కూతుర్ని ఆపి లోని వంటశాలకు తీసి కెళ్లి 'రామ్మా జయంతీ! తిరిగి తిరిగి తూలిపోతున్నావు. ఈ పాలు తాగ'మని వో స్టీలు లోటాతో చిక్కని పాలు వేడి చేసి యిచ్చింది. పాలు తాగి స్టోర్ రూమ్ లోకి తొంగి చూసింది జయంతి. అన్నయ్య శివరాం ఏవో చిల్లర వేరు చేస్తూ వదినతో మాటాడుతున్నాడు. ప్రక్కనే చాప మీద బాబు నిద్రపోతున్నాడు. 'ఏమిటి జయంతీ!' అన్నాడు శివరాం. 'ఏం లేదన్నయ్యా; ఇప్పుడే భోజనమైంది. అలా వచ్చాను.' అంది.

'ఆ! సరే చూడమ్మా జయంతీ వంటశాల్లోకెళ్లి రేపటి వంటకోసం కూరలు తరిగారో లేదో కనుక్కో. అలాగే తెల్లవారాక మొదలెడతారేమో ప్రొద్దుటి టిఫిన్‌కు. ఈ రాత్రే తయారు చేసుకుంటే మంచిదిగదా? వెళ్లి ఆ సంగతి చూడమ్మా' అని తన పనిలో మునిగిపోయాడు శివరాం. జయంతి గదిబైటకొచ్చి పందిరివేపు నడిచింది. ఎక్కడవాళ్లక్కడ నిద్ర కుపక్రమిస్తున్నారు. హాల్లో ఒకమూల చిన్నాన్న, పిన్ని అమ్మ కలిసి పురోహితుడితో ఏదో చర్చిస్తున్నారు. ఇంకా ఆరుబైటకొచ్చింది జయంతి.

పందిరిస్తంభాన్నానుకొని నిలబడ్డ శంకరం కనబడ్డాడు. నూరు క్యాండిల్స్ బల్బుకాంతి మొహంపైనబడి అలసటని చూపిస్తోంది. తెల్లటి లుంగీ కట్టుకుని చేతులు మడవని తెల్లని టెరిలిన్ షర్టు వేసుకొని భుజంపైన ఓ టవలు వేసుకుని అటువేపు తిరిగి నించున్నాడు శంకరం. చాలా అలసినట్లు కనబడ్డాడు. పైట సవరించుకొని కాస్త దగ్గరగ వెళ్లింది కాని శంకరం గమనించలేదు. ఎందుకో జయంతికి మనసంతా జాలితో నిండిపోయింది. వద్దన్నా వినకుండా తనూ వడ్డనకు దిగి నానా హంగామా చేసి మూడు పంక్తులూ వడ్డించాడు. చివర తనే శంకరానికి మరి ముగ్గురికీ వడ్డించింది. కాని ఏమీ తినలేకపోయాడు. ఎంగిలి వడ్డ శాస్త్రం చేసి లేచి వచ్చాడు. ఎంతో బాధనిపించింది. ఈయనే లేకపోతే అన్నయ్య శారద పెళ్లి నిర్భయంగ తలపెట్టి ఇంతవరకూ తెచ్చేవాడా అనిపించింది.

చేయి కడిగి వెనుదిరిగిన శంకరం ఇంతసేపూ వెనుకనే ఉన్న జయంతిని [illegible] చేశాడు. సర్దుకుని 'ఓ జయంతీ! ఏమిటిలా?' అన్నాడు. 'ఏం లేదు మాస్టారూ ఊరికే బయటికొచ్చాను. ఇంకా పడుకోలేదా మీరు?' అంది జయంతి.

'ఆఁ! నే నిప్పుడే పడుకుంటే అయినట్టే. ఇంకా చాలా పనులున్నై. అన్నట్టు శివరాం ఎక్కడున్నాడు? ఫోంచేశాడా?' అన్నాడు శంకరం.

'ఫోంచేశాడు లెండి మీ పనులు కాస్త అలా వుంచండి. మీరు చాలా అలసిపోయినట్టున్నది తలకూడ పట్టుకుంటున్నారు. తలనొప్పిగ ఉందా మాస్టారూ?' అంది జయంతి. శంకరానికప్పుడు తెలిసొచ్చింది తలనొప్పి. 'ఔను—జయంతి నిజంగా తల బద్దలౌతున్నట్టుంది. ఒకకప్పు కాఫీ తాగితే బాగుండేది. కాని ఇప్పుడెలా' అన్నాడు.

'ఆగండి' అని జయంతి వెనుతిరిగింది.

'జయంతీ' ఈ వేళప్పుడు ఎవర్నీ డిస్టర్బ్ చెయ్యొద్దు. నాకీ కాఫీ అలవాటొకటి వచ్చింది. నువ్వుమాత్రం ఈ సమయంలో అనవసరంగా శ్రమ తీసుకోకు' అంటున్న శంకరం మాటలు పూర్తిగా వినకుండానే వంటగదిలో కెళ్ళి పాలు వెచ్చబెట్టింది. మరో రెండు నిముషాలకు కాఫీ తయారు చేసుకుని ఇందాక శంకరం నుంచున్న చోటికి తీసుకొచ్చింది. ఆ సరికి శంకరం స్టోర్ రూము చేరుకుని శివరాంతో [illegible] జయంతి [illegible] కాఫీ కప్పుతో గది గుమ్మం దగ్గర నిలబడింది.

'[illegible] కాఫీ చేసుకొచ్చావా [illegible]' అని లోపలికొచ్చిన [illegible] కాఫీ తీసుకున్నాడు. 'శివరాం ఎల్లుండి పొద్దున్నకే వెళ్ళాలట. [illegible] ప్రయత్నిస్తాను' అని కాఫీ ముగించాడు మరో రెండు సెకండ్లలో [illegible].

'ఆ [illegible] గమనించి చేసి [illegible] చేయించు. రేపు సంగతి చూసుకుందాం. ఏం?' అన్నాడు శివరాం. శంకరం తల వూపి బయటకొచ్చి సిగరెట్ వెలిగించాడు.

జయంతి 'అన్నయ్య చెప్పుకున్నదేమిటో అర్థంకానట్టు వింటోంది; మనసంతా బైటకెళ్ళిన శంకరం పైనే వుంది.

శంకరం శివరాం ఒకే కాలేజిలో లెక్చెరర్లు. శంకరం ఫిజిక్స్‌లో రెండేళ్ళు రిసెర్చి చేసి తెలక లెక్చరర్‌గ జాయినయ్యాడు. శివరాంకు బాధ్యతలు జాస్తి. పెళ్ళవాల్సిన ఇద్దరు చెల్లెళ్ళు, స్కూల్లో చదువుతున్న తమ్ముడు, తల్లి వీళ్ళంతా అతనిపైనే ఆధారపడున్నారు. వచ్చే జీతం బొటాబొటిగా సరిపోయి అడపా తడపా అప్పులు చేస్తుంటాడు. కాస్త దుబారా మనిషి. వీళ్ళిద్దరూ పి. జి. క్లాసుల్లోంచి మంచి స్నేహితులు. శంకరం తండ్రి బాగా స్థితిపరుడు. ఏదో విషయంగా శంకరం ఇంట్లో పోట్లాడి వచ్చేశాడంటారు కొందరు. ఏదెలాగైనా ఇంటిని గురించి ఎక్కువ పట్టించుకోడు శంకరం. అతడికో పెద్ద హోదాలో ఉన్న అన్న, పెళ్ళైన అక్క ఉన్నారు. ఏ బరువూ బాధ్యతా లేని శంకరం వాళ్ళ పనులూ వీళ్ల పనులూ నెత్తిన వేసుకుని తిరుగుతూంటాడు. సోషల్ స్టేటస్ చాల ఉన్నతంగా ఉన్న వ్యక్తి: మంచి స్నేహపాత్రుడు. ఏదో ఆశిస్తూ పని చేయించుకోవటం కోసం అతని వద్దకు ఫ్రెండ్షిప్ పరిచయస్తులో వస్తూ వుంటారు.

శివరాం పెద్ద చెల్లెలు శారదకు ఇంచుమించు శంకరం మూలాన్నే సంబంధం స్థిరపడింది. పెళ్ళి ఖర్చులకు క్కూడా అప్పు రూపంగానే అయినా సమయానికి ఆదుకున్నాడు. పెళ్ళి పనులు కూడ కొంతవరకు తన ఖర్చే పెట్టుకుని చేశాడు. శివరాం రెండో చెల్లెలు జయంతి. మొదటేడు బి.ఎస్సి చదువుతోంది. పి యు సి చదివే రోజుల్లో శంకరం స్టూడెంట్ శివరాం భార్య లలిత శంకరాన్ని స్వంత అన్నలాగే ఆదరిస్తుంది. రాత్రి పదిగంటలైనా కాఫీ ప్రియుడైన ఆ అన్నయ్యకి పాలు తీసుంచి కాఫీ చేసిస్తుంది. శంకరమూ వారితో అలా కలిసిపోయ్యాడు. సంకోచం లేకుండా తనే వచ్చి లలిత నడిగి కాఫీ చేయించుకుని తాగి వెడ్తాడోసారి.

ఒకప్పుడు శంకరం శారదన్ను చేసుకుంటే బాగుండునని పించింది లలితకు. కాని భర్తతో చెబితే ఏమనుకుంటాడోనని ఆ సంగతెత్తలేదు. ఒక మధ్యాహ్నం శంకరం స్నేహితుడింట్లో ఫోంచేసి వెళ్తానని చెప్పి దేనికోసమో తిరిగొచ్చాడు. ఆసరికి లోపలేం జరిగిందోకాని శివరాం చివరి మాటలు మాత్రం విన్నాడు. 'ఆశకు అంతుండాలమ్మా, వాడేమో బాగా డబ్బున్నవాడు. మనం వాళ్ళతో తూగగలమా? పైగా మన శారద ఎస్సెల్సీ చదువుకే చేసుకుంటాడా? మన శాఖ వేరు వాళ్ళ శాఖ వేరు. ఏ మొఖం పెట్టుకుని రేపు మనవాళ్ళని చూద్దామంటావ్? ఏదో స్నేహ ధర్మంగ వాడు మన యింటి కొస్తుంటే కలియగలుపుగ వుంటే, ఇదా నచ్చడగమంటావు. నా వల్లకాదు. నా కిష్టమూ లేదు. నాలాగే చూసుకో వాణ్ణి నాకదే ఇష్టం' అంటున్నాడు. లక్ష్మి 'పోనిలేరా నాకు తోచిందేదో అన్నాను. నీ ఇష్టం' అంది. శంకరం మాట్లాడకుండా అలాగే తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు.

తరవాత కొద్ది రోజులకె శారద పెళ్ళి నిర్ణయం జరిగిపోయింది. దీనికి చాలవరకు శంకరమే బాధ్యుడు. ఏదో బ్యాంక్‌లో ఉద్యోగం చేస్తున్న 'అబ్బాయి' శంకరం స్టూడెంటే ఒప్పుకున్నాడు. శంకరం ప్రోద్బలం కొద్దీ శారదను చూడానికొప్పుకున్నాడు. తరువాత తతంగం యథావిధి జరిగిపోయింది.

పెళ్ళిలో శంకరం ఎక్కువ భాగం కనబడ లేదు శివరాం కూడ రెండు మూడు సార్లు లక్ష్మమ్మగారిని తన భార్యని అడిగి చూశాడు. వాళ్ళు పొద్దున ఎప్పుడో చూశాము కాని తరువాత కనబడలేదన్నారు. వివాహం అంటు, తరువాతి వేడుకలు, భోజనాలూ అన్నీ యాంత్రికంగా కనబడ్డాయి జయంతికి. పెళ్ళినాటి సాయంత్రం కాస్త తెరిపిగా వుంటే ఇద్దరు స్నేహితురాళ్ళ బలవంతం కొద్దీ వాళ్ళతో బజారు పనికని వెళ్ళింది కొంచెం షాపింగ్ ముగించుకుని ఆ [illegible] చూసుకుంటూ చాలాదూరం [illegible] సాయంత్రం గడచి [illegible] పెళ్ళింటికి [illegible] దూరానపైన వుండిపోయి [illegible] ఆదుర్దా పడ్డది జయంతి ఆవి మూసేస్తున్నారు. ము[illegible]

విరిగారు.

రోడ్డువారగా బుట్టల్లో పెట్టుకుని అమ్ముతున్న పూలు కొంటుంటే చిన్నగ వర్షం మొదలైంది. చురుగ్గా అడుగేసి లాభం లేకపోయింది. వాన ఉధృతంగ కురవటం ప్రారంభమైంది. షాపు మూసేసి ఫ్రిగ వున్న వరండాలాంటి ఒక వంచను చేరారు ముగ్గురూ. ఒకామె, పెళ్ళయిన అమ్మాయి. గమారమి ఏడిచే స్థితికి తయారైంది. జయంతి గ్గడ పైకి ధైర్యంగానే వున్నా నిజంగా దిగులు వుంది. ఇపుడప్పుడే వాన తగ్గేట్టు లేదు. ఉప్పెనలా వచ్చేస్తోంది. పెళ్ళింట్లో అంతా గాముని గురించి ఆదుర్దా పడుతుంటారని ఊహించుకుని జయంతికి వణుకులాంటి ఫీలింగ్ అవలంభమైంది. వానలో తిట్టుకుంటూ నిలబడ్డారు ముగ్గురూ.

ఇన్నాళ్ళూ అంత నిరీక్షించాయిందు హెడ్ లైట్లు మిరిమిట్లు గొలిపి ఆరి. ఒక కారు ఆగింది. డ్రైవింగ్ సీట్లోంచి శంకరం గారు. 'జయంతీ! ఇక్కడ యిరుక్కున్నారేమిటి? రండి వెడదాం' అంటూ వరండాలో కొచ్చాడు లోపలి కొచ్చేలోగా తడిసిపోయాడు. మామూలు లాగే ఖరీదైన చక్కటి బట్టలు వేసుకున్నాడు. అవన్నీ నానిపోయి నీళ్ళు గారుతున్నాయి. ఆ విచిత్రమైన పరిస్థితుల్లో శంకరాన్ని చూస్తే జయంతి కెందుకో ఏడుపొచ్చేసింది. ఆపుకోలేక కర్చీపు అడ్డం పెట్టుకొని వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది. శంకరం తెల్లబోయాడు. చటుక్కున దగ్గరకొచ్చి 'ఏమైంది జయంతీ? ఎందుకలా ఏడుస్తున్నావు? అసలేం జరిగింది? మీరైనా చెప్పండి. ఏమీ జరగలేదు కదా' అని అడిగాడు. మిగతావారూ భయపడ్డారుగాని తీరా ఒక ఆసరా చిక్కాక జయంతి ఇలా ఎందుకైందో ఏడవ వలసిన అవసరం ఏమిటో అర్థంగాక నిశ్శబ్దంగ ఉండిపోయారు. మాట్లాడకుండా కారెక్కారు. శంకరం జాగ్రత్తగా డ్రైవ్ చేస్తూ మరో పది నిముషాల్లో పెళ్ళింటికి చేర్చాడు. అడగారూ ప్రశ్నల్ని తప్పించుకుని బట్టలు మార్చుకొందుకి లోపలి

సిగ్గే సింధూ... తపామోన్న

రుగా బలహీనతకు లోనై మాస్టారిముందు చిన్న పిల్లలా ఏడ్చినందుకు. తలతుడుచుకుని లోపలినుండి హాల్లో కొచ్చింది. శంకరం తలైనా తుడుచుకోకుండా బట్టలు మార్చకుండా వో సోఫాలో కూర్చుని సిగరెట్ తాగుతున్నాడు. విషయం కొద్దిగ తెలిసిన శివరాం శంకరం ప్రక్కన చేరి థ్యాంక్స్ చెబుతున్నాడు. లలిత బాబు నెత్తుకుని ఏదో చెపుతూ నవ్వుతోంది. జయంతి వస్తూనే 'థ్యాంక్స్ మాస్టారూ! మీరా సమయానికి యూనివర్శిటీనుండి ఆ రోడ్డులోనే రావటం, మెల్లగ వస్తూ మమ్మల్ని చూసి, ఆగి రెస్క్యూ చెయ్యటం మా అదృష్టం' అంది.

'ఇందులో పెద్దగ కృతజ్ఞతలు చెప్పుకోవల్సిందేమీ లేదు. నువ్వే కాదు మరెవరున్నా నేనలాగే లిఫ్ట్ ఇచ్చుండేవాణ్ణి. నేనే కాదు మరెవరైనా అలా కార్లో వచ్చినా యిచ్చుండేవాళ్ళనుకుంటాను' అన్నాడు శంకరం నవ్వుతూ. లలిత బాబుని జయంతి కందించి టవలు శంకరానికిచ్చి 'ముందు తల తుడుచుకోండన్నయ్యా! లేకుంటే జలుబు చేస్తుంది. నేను మంచి కాఫీ చేసి పట్టుకొస్తాను. ఈలోగా మీరా తడిసిన బట్టలు మార్చుకోండి' అని లోనికెళ్ళింది. శివరాం లలితవెంట వెళ్ళాడు. జయంతి సిగ్గుపడుతూ దగ్గరగా వచ్చి 'ఎందుకో మిమ్మల్నా అపత్కర పరిస్థితుల్లో చూచేసరికి అలాగైపోయింది. అన్నా వాళ్ళతో చెప్పారేమిటి?' అంది. 'ఉహూం' అన్నాడు శంకరం నవ్వుతూ. జయంతి వెళ్ళబోతూ ఆగి 'నిజం చెప్పండి—ఒక్కసారికి. నిజంగా ఎవరున్నా మీరు అలా తీసుకొచ్చేవారా? నేను కనబడితే ప్రత్యేకత అనిపించలేదా?' అంది.

శంకరం తల తుడుచుకోవడం ఆపి 'నీ ప్రశ్నలో అర్థం లేదు. ఎందుకు తీసుకురాను? పోనీ నువ్వు శివరాం చెల్లెలివి. నా స్టూడెంట్‌వి. ప్రత్యేకతంటే మరేమిటి?' అన్నాడు. లలిత కాఫీ కప్పుతో వస్తూ కనబడింది. జయంతి నిట్టూరుస్తూ 'ఏమీ లేదు' అని విసురుగా వెళ్ళిపోయింది.

మర్రోజు పెళ్ళివాళ్ళు ఎక్కడికక్కడ సర్దుకున్నారు. క్రొత్త దంపతుల్ని ఇంటికి తెచ్చాడు శివరాం. వేడుకలన్నీ మామూలుగా జరిగిపోయాయి. శంకరం ఈ మూడు రోజులూ శివరాంతోటే వాళ్ళింట్లోనే వుండిపోయాడు.

శివరాం ఫిక్స్‌డ్ డిపాజిట్‌లో తీసిన రెండువేలూ ఆ పూట ధాన్యమమ్మిన మరో రెండువేలూ శంకరం యిచ్చిన పదిహేను వందలూ కాక మూడువేలు రూపాయలు అప్పు తేలింది. డబ్బు నీళ్ళలా ఖర్చవటమన్నది వింటూ అతిశయోక్తనుకున్నాడు — ఇప్పుడనుభవంలో కొచ్చింది. లలితకు లెక్కలు చెబుతూ కూర్చున్న శివరాం దగ్గరకు విసురుగా వచ్చింది జయంతి.

'ఏమిటమ్మా అలాగున్నావ్?' అడిగింది లలిత. 'ఏం లేదొదినా ఎందుకో తలనొప్పిగా వుంది. కాస్త కాఫీ చేసిద్దురూ' అని పిలిచింది జయంతి. లలిత లేచి వస్తూ 'నీకూ మీ మాస్టారి పిచ్చి పట్టిందే' అంది నవ్వుతూ. 'అంటే' అని కోపంగ చూసింది జయంతి 'అంటే ఏమీ లేదమ్మా మరదలా. ఎప్పుడూ అలా కాఫీ తాగుతుంటావు. శంకరమన్నయ్య మాటకు ముందు తలనొప్పి అంటూ కాఫీ తాగుతుంటాడని సరేగాని ఇలా విను జయంతీ ఎందుకు శంకరం మాస్టారంటే నీకంత చులకన? మొన్న పెళ్ళిరోజు కూడా మాస్టారు దగ్గర్నుంచి విసురుగ వెళ్ళిపోతున్నావ్ నేను కాఫీ తెచ్చేసరికి...' అని లలిత నీళ్ళు నిండిన జయంతి కళ్ళను చూసి ఆగిపోయింది.

'ఎందుకు జయంతీ? ఎందుకా కన్నీళ్ళు? నాతో చెప్పు ఆనాడు మీరు వానలో చిక్కుకున్న రోజు కూడా ఏడ్చావట ఏమిటి నీలో నీవంత బాధపట్టం? శంకరం కాలేజీలో ఏమైనా అన్నాడా? కాస్త దురుసు మనిషనుకుంటాను. అంతగా పట్టించుకుంటే ఎలా?' అంది.

'అదేం లేదొదినా నేనాయనకు డైరెక్ట్ స్టూడెంట్‌ని వున్నప్పుడే ఏమీ అనేవారు కాదు. ఎవర్ని తిట్టట్టు కూడ కాలేజీలో అనుకోరు. అసలాయన దురుసేమీ కాదు. ఇక నన్నుగురించి ఆయన కు పట్టనే పట్టదు. ఏముంగా ఉన్నా కనిపించినా, ఏ గోడకేసి చూసినట్టు చూసి పోతుంటారు' అంది మెల్లగా.

'ఓహో! అదా నీ బాధ. ఐతే...'

'ఛట్! ఉండమ్మా వదినా నీవన్నీ ఇలాగే.' అని లేవబోయిన జయంతిని ఆగాగు కాఫీ తాగి వెళ్ళు మరీ' అంది లలిత.

ఇంట్లో ఇంకా ముఖ్యబంధువుల హడావిడి కాస్త వుంది. జయంతికి కొంత విశ్రాంతి చిక్కింది కాని పనుల వత్తిడి మరీ తగ్గలేదు. ఏ కాస్త తెరపి చిక్కినా ఆలోచనలు ఈగల్లా ముసురుకుంటున్నాయి. ఏదో పనిమీదవేసుకుని చేయటమే మేలుగ కనబడింది. మనుష్యుల్నుండి పారిపోవచ్చును కాని ఆలోచనల్నుండి పారిపోలేరు గదా. అసలు మనసుండటమే ఒక శాపంగ కనబడుతోంది జయంతికి మూడు రోజులుగ. సామాన్యంగ సెంటిమెంటల్ కాదు తను. మరిదేమిటీ అవస్థ తనకు అని విసుక్కుంది తన్నులానే. సంఘటన్ని సెంటిమెంట్‌నీ యథాతథంగ కాకుండ వెనకాల ఏముందని ఆలోచించి నిర్ణయానికి రాగల మనసును సంపాదించుకున్నాననుకునే జయంతిని శంకరం మాస్టార్ని గురించిన ఆలోచనలు మాత్రం పూర్తిగ ఓడింపచేశాయి. ఒక మనిషికోసం మరో ప్రాణి విలవిలాట్టం తనకే విచిత్రంగ వుంది. స్లీపింగ్‌పిల్స్ దొరికితే బాగుండు ననిపించింది జయంతికి. ఇలా ఆలోచిస్తూ సోఫాలో కూర్చున్న జయంతికి రాత్రి తొమ్మిదవటం గమనంలో లేదు.

బూట్ల చప్పుడికి తెలివి తెచ్చుకుని పరకాయించింది — ఎదురుగ వో కుర్చీపైన శంకరం ఇంచుమించు పడుకున్నట్లు కూర్చున్నాడు. లేచి దగ్గరగా వెళ్ళింది. 'ఇంత ఆలస్యం చేశారేం. మాస్టారూ! లేవండి కాళ్ళు కడుక్కొని భోంచేద్దురుగాని' అంది.

'చాలా అలసటగుంది జయంతీ! పైగా ఈ బూట్లో తలనొప్పి. లేకుంటే నేరుగ వంటింట్లో కెళ్ళి భోంచేసుండేవాణ్ణి' అన్నాడు శంకరం బూట్లు విప్పటానికి ప్రయత్నం చెయ్యకుండ.

చటుక్కున వంగి 'పోనీ నేను మాస్టారూ' అంది.

తేలుకాటు తిన్నవాడిలా లేచి నిలబడ్డాడు. జయంతికి అప్పుడు [illegible] తనమంది. ఒళ్ళు తూలి [illegible] తల వంచుకుని నిలబడింది,

హాలికా-సుఖ్లా

'జయంతీ ఏమంటున్నావో తెలిసే అన్నావా? మాటల కర్థం తెలుసా?' చాల మృదువుగానే అన్నాడు శంకరం. జయంతి మాట్లాడలేదు. శంకరం [illegible] నిట్టూర్చి దూరం జరిగి నుంచునే బూట్ల లేసులు విప్పి వదలి సాక్సుతీసి బూట్లో పడేసి వో మూలనెట్టి, లోపలి కెళ్ళిపోయాడు. జయంతి రెండు చేతుల్తో ముఖం కప్పుకుని సోఫాలో కూలిపోయింది.

డాక్టర్ కబుర్లు

ఎన్ని సిజేరియన్‌లు?

ఒక వనితకి మూడు సిజేరియన్ ఆపరేషన్‌లు జరిగిన తర్వాత ఆమె గర్భకోశాన్ని తీసివెయ్యటం మంచిదని ఎందరో అనుకుంటారు. జరిగిన ఆపరేషన్ల వల్ల ఏర్పడిన కోతలు అతుకులు తిరిగి శిశువుని భరించలేవని వారి నమ్మకం.

ఇది నిజంకాదు

సిజేరియన్‌కన్నా గర్భకోశం తొలగించటం పెద్ద ఆపరేషను. దీని వల్ల ప్రమాదం అధికం. అసలు సిజేరియన్ పెద్ద ప్రమాద

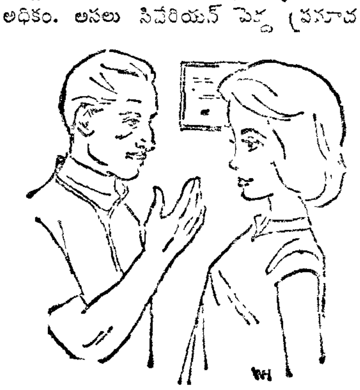

కరమయిన ఆపరేషను కాదు.

ఎనిమిది సిజేరియన్ల దాకా జరిగిన ఆడవారు లక్షణంగా ఉంటారు.

ఒక ట్యూబెక్టమీ జరిగి. [దీనే స్త్రీల స్టెరిలైజేషన్ అని కూడా అంటారు.] అండాశయంనుంచి గర్భకోశానికి వెళ్లే నాళాన్ని కోసివెయ్యటా [లేక ముడివెయ్యటా] న్ని ట్యూబెక్టమీ అంటారు. [illegible] తీయటం కన్నా ఇది మంచి పద్ధతి. ట్యూబెక్టమీ జరిగితే గర్భకోశంలో ఉత్పత్తి జరగటానికి వీలు ఉండదు.....

— [హెచ్. ఎస్. హెన్డ్రెసన్.]

చాలా సేపటికి లలిత వచ్చి మృదువుగా భుజం తట్టి తనవేపు తిప్పుకునే వరకూ ఏం జరిగిందో కూడ తెలీలేదు జయంతికి. శంకరం తలనొప్పిగా వుందని కాఫీ తెప్పించుకుని తాగి భోంచెయ్యకుండా వెళ్ళిపోయాడని తర్వాత తెలిసింది.

మరో రెండురోజులకు కాలేజి తెరిచారు. ఎందుకో గిల్టీగా తిరుగుతోంది జయంతి ఈ మూడు దినాలు. కాలేజి తెరవటంతో కొత్త చైతన్యం వచ్చినదాన్లా వెళ్ళింది క్లాసులకు. ప్రాక్టికల్స్‌కు వెడుతుంటే శంకరం ఎదురొచ్చాడు కారిడార్లో. పక్కనే శివరాం వున్నాడు మామూలులాగ. తొలగి నించున్న జయంతిని చూసి శంకరం చిన్నగా నవ్వాడు. మండు వేసవి మధ్యాహ్నం తొలకరి చినుకులు పడ్డంత హాయిగా అనుభూతి చెందింది జయంతి.

చివరి పీరియడ్ క్లాసు లేక పోవటంతో నాలుగ్గంటలకే ఇంటికి బయలుదేరింది. సర్క్యులర్ స్టెయిర్ దిగి తేలిపోతున్నట్లు ఇంటిదారి పట్టగ జయంతి పక్కనే నడచి వచ్చి కలుసుకున్న శంకరాన్ని చూసి ఆగింది 'నడుస్తుండు జయంతీ' అన్నాడు తనవేపు చూడకుండా. ఆశ్చర్యమేసింది. వాళ్ళిద్దరూ కలిసి కాలేజికి రావటంగాని ఇంటి కెళ్ళటంగాని కొత్తేమీ కాదు. కొందరు స్టూడెంట్స్ ఒకరిద్దరు లెక్చరర్లు చూసినా పట్టించుకోలేదు. బాగా పొడుగున్న తను శంకరం మాస్టారు భుజాలకందని చక్కగ సూట్‌లో నిటారుగ నడుస్తున్న మేస్టారు పక్కనున్న ఈ క్షణం చాలుకుంది జయంతి. ఉన్నట్లుండి శంకరం 'జయంతీ నీతో కొద్దిగా మాట్లాడాలి ఎలా?' అన్నాడు. నవ్వొచ్చింది జయంతికి.

'ఎలాగేమిటి? మా ఇంటికి రండి. నీ కిష్టం కాదా?' అంది. 'ఊహూఁ' మీ యింట్లో కాదు నువ్వు మా యింటికి రావటమూ బాగుండదు' అన్నాడు. 'అంతా బాగుంటుంది. సాయంత్రం ఆరుగంటలకి మీ ఇంటికొస్తాను' అని బదులు వినకుండా తన సందు మలుపు తిరిగేసింది. ఇంటికొచ్చిన జయంతికి మేఘాల్లో తేలిపోతున్నట్లుగా వుంది. వస్తూనే నిద్రపోతున్న బాబుని లేపి ముద్దులు కురిపించి

వేగరేసింది. అగ్నిబ్రదర్ లేని బాధ పిడుపు అంటించుకున్నారు. అలిత లోపల్నుంచి వచ్చి 'హో హో ఏమిటమ్మా మన దలా అంత హుషారు? మాకూ చెప్పరాదూ. పంటేస్తాం' అంది. 'తప్పకుండా వదినమ్మా! చెప్తాను కాని కాస్త కాఫీ యిస్తావా అలసొచ్చేస్తుంది' అంది. ఇద్దరూ ఒకరిముఖం ఒకరు చూసుకుని నవ్వుకున్నారు.

రవ్వాంమి ఆడుకుంటూ శంకరం ఇంటికెళ్ళింది జయంతి. ఎ రిదో అబ్బా సిడర్‌కారు ఆగివుండటం చూసింది. లోపలి కెళ్ళి చూస్తే, శంకరం ఒంటరిగ లేడు. వివరో పెద్దమనుష్యుడిచ చాపమైని కూర్చుని మాట్లాడుతోంది. శంకరం వింటూ కాగాని పెద్దగ నవ్వుతున్నాడు. ముఖమంతా ఎర్రగా కందిపోయింది జయం తిని చూడగానే 'రా జయంతి! శుభాలేనా వచ్చింది' అని ఆహ్వానించాడు.

'ఈ అమ్మాయి మన శారదాం చెల్లెలు జయంతమ్మా! నా స్టూడెంట్ కూడా. నే ర్పుతాను' న్నాడు తల్లితో. లేచి నమస్కారం చేసింది జయంతి. కన్నులెత్తి చూసింది మా యమ్మా. 'రామ్మా ఇలా రావే' అని ఆప్యాయంగా తన ప్రక్కనే కూర్చోబెట్టుకుంది. ఎముంత కొడుకో శిరసం ఆవహించినట్లుంది. కాసేపు మాట్లాడి శంకరం తల్లిగారిని తన యింటి కాహ్వానించి వెళ్ళపోవా లేంది. 'నాయనా శంకరం ఈ అమ్మాయిని మన కార్లో ఇంటిదగ్గర విడిచి రాకూడదూ?' అంది కొడుకుతో ఆవిడ. శంకరం 'అలాగే' అని బయలు దేరాడు. జయంతి కారు నడిపింది. ఏమనుకున్నాడో శంకరం నవ్వుకుని ఇద్దరూ బయలు దేరారు.

'సారీ జయంతి ఏమనుకోకు. నేను కృతం తప్పాడ మా అమ్మ అనుకోకుండా వచ్చింది...' అంటున్న శంకరాన్ని, 'దానికేమిలెండి; ఫరవాలేదు' అని ఆపింది జయంతి.

శంకరం ఉనట్టుండి 'చూడు జయంతి! నీకోసంగాని చెప్తా, అని వుంది. ఏమనుకోకు. ఆ మా బాపిం చొద్దు. శారద పెళ్ళయి నప్పటి నీ పిమ్మ గురించి కొన్ని ఊహలు పేసు న్నాను. తర్వాతే వదిలేయ్. నీకు నన్ను గురించిన అభిప్రాయం సూచనప్రాయంగా అర్థమైంది. కాని అవన్నీ జరగని విషయాలు. మనిద్దరిమధ్య ఎన్నో అంత రాయున్నాయి. పైగా నాకు డబ్బున్న ఆవర్షణ లేకపోయింది. ప్రపంచంలో కొన్ని అలా జరిగిపోవలసిందే నంకుంటాను. నే నెప్పు డైనా పొరపాటున్నైనా నీలో నా గురించి మరొక పెైగ ఉద్దేశాలు కలిగేలా ప్రవ ర్తించ లేదనుకుంటున్నాను. జీవితం గూర్చి నా ఉద్దేశాలు వేరు. నీవంటే నాకేం కోపమూ ద్వేషమూ లేవు. ఆ మాటకొస్తే నిజంగా ఎవర్నీ ఆధిక్యాన్నించలేదే హా పిస్తుంటాను. నీవైనా శారద పెళ్ళి సృష్టించిన అందమైన వాతావరణంలో ఇరుక్కుని ఊహాగానాలు చేశావు కాని నింపాదిగా ఆలోచించ లేదనుకుంటాను. శివగానా వంటి అబ్బాయి. వాడి స్నేహాన్ని మరి ... కూడా పోగొట్టుకోలేను. ఆది నా అభిప్రాయమనుకుంటాను. ఇక నీ ... మన ... కొన్ని వది నాకు ... ఎందుకని అడక్కు. ... కొన్ని విషయాలు. ... ఈ సంపుటన్నైనాగైన మంచి ... ప్రయత్నం చెయ్యి' అని ఆగాడు.

జయంతికి చెప్పలేని ఏదో ప్రళయం పొంగి హోర వెల్లుతున్నట్టనిపించింది. శక్తి చైతన్యాలుడిగి పోయినట్లైంది. నిలదొక్కుకోలేక తూలిపడపోతున్న జయం తిని శంకరమే ఆసరాగా నిలిపాడు.

'మీరే నన్ను క్షమించండి మాస్టారూ! మీరు దాటలేని పరిధుల్లోకి మిమ్మల్ని లాగాలని చూశాను. నా తప్పేం లేవిందులో మాస్టారూ నమ్మండి. ఎప్పటికైనా ఈ జ్ఞాపకాలు నన్ను వెన్నాడుతుంటాయి. కాలం ఎన్నో గాయాల్ని మాన్పుతుంది కాని మీరూ, మీ వ్యక్తిత్వం, ఇప్పటి నా ఆవేదనా కంకాళం శాపాల్లాగా నన్ను అంటుకొనుంటాయి. ఇంకొక్క మాట మాస్టారూ! నా ఆలోచనలూ, నా మానసిక సంఘర్షణలు ఇవేవి మా అక్క పెళ్ళి కాని, మరే క్షణిక సన్నివేశంగాని ఉద్రేక పూరితంగా నాలో రేకెత్తించినవి గాదు. కలకాలంగా నాలో పెరిగి నాతో పాటే పెనవేసుకున్నవి. దాచుకోవాల్సిన కఠిన సత్యాలు. [illegible] కాలమూ, తరువాతా ఒక ... మరో మనిషి గుండెలో ... విశ్వంలో మిగిలున్నంత కాలమూ ఉంటాయి.' అని చెప్తూ కొద్దిగా జయంతి నిర్లిప్తంగా రెండు చేతు లెత్తి నమస్కరించి కన్నీటితో మసకబారిన చూపులతో శంకరాన్ని చూసి వెనుదిరిగి వెళ్ళిపోయింది. ●